

Pita

ndê bapia ɳamata-ɳga

Yom whê bapia dindec sa-ɳga

Ngac naŋ to bapia dindec iŋ Pita, Yisu ndê aposel daŋ. Iŋ to têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ɳga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-ɳga sem gôliŋ. Lau dau sêhôc ɳawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ɳac tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ɳga.

Pita tac whiŋ bu puc ɳac dôŋ, bu sêlhac ɳaŋga ma ti atac ɳayham tu mwasiŋ atu ti ɳawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ɳac-ɳga yêc undambê. Tôm Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ɳga, naŋ oc kôm têŋ ɳac bocdinaŋ. Iŋ to yom pi ɳandê ti ɳawapac daêsam naŋ Yisu hôc têŋ ndoc iŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkaiŋ iŋ ndê lêŋ dinaŋ. Iŋ whê sa bu ɳawapac tidaudau gitôm bu puc ɳac dôŋ, ma tîŋambu têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ɳac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêŋ ɳayham ma dabuŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ɳga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia ɳamata-ɳga

1 ¹Aö Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Anötö kêyalîŋ mac sa, mac lau naŋ ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ɳga.
²Damaŋ Anötö kêyalê gêŋ hoŋ muŋ su, dec kêyalîŋ mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasiŋ mac nem sac hoŋ su, ma bu ɳhalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, naŋ daŋjam wambu Kilisi ɳapep. Mwasîŋ ti yom malô akêŋ Anötö êŋsalâ mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-ɳga

³Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. ɳahu bu iŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêŋ dau ɳandô sa bocdec bu, iŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ɳga, ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ bataŋ ɳandô ɳayham kôlêc, naŋ bu oc dandöc tanli ɳapaŋ. ⁴Ma dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm ɳayham, naŋ ndê ɳawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêŋ dau sa gwananju

mac-ŋga yēc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-ŋga sa su, ma iŋ kēmasaj mwasinj dau ŋa-ŋandô su ma hōj tēm bu tōc ŋandô dau asē tiawē tēj bēc ŋambu-ŋga. Ma tu mac nem akēj whiŋ-ŋga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

⁶Aö kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapaŋ tu Anötö ndê mwasinj hoj dinan-ŋga. Magoc aö kayalê bu ŋawapac daēsam tap mac sa tēj ŋasawa dindec, dec kōm mac nem ŋalōm ŋawapac whiŋ. Mac ac waê bu atap gēj dau sa, magoc iŋ gēj ŋasawa apē-ŋga ej. ⁷Mac anyalê bu lau sēpec gol tu bu ŋadōmbwi niŋga ma gol ŋawasi solop gacgeŋ yēc. Ma ŋalēj tigeŋ, ŋawapac naŋ tap mac sa, naŋ meŋ bu ēŋsahê mac nem akēj whiŋ. Anötö gēlic mac nem akēj whiŋ bu gēj ŋandô, gitōm gēj ŋaōli atu, naŋ hōc gēlēc gol naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec, naŋ su. Ma mac bu ahōc ŋawapac ma asap nem akēj whiŋ dōŋ ŋaŋga, dec tēŋ ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ tēj bēc ŋambu-ŋga, naŋ iŋ oc toc mac sa ma kēŋ waê ti ŋawasi ŋayham tēj mac. ⁸Mac nem daŋ gēlic Yisu pi tandô dom, tēj ŋamata-ŋga e meŋ tēj kwahic dec, magoc mac atac whiŋ iŋ ma akēj whiŋ iŋ ambo. Ma mac nem atac ŋayham tu iŋ-ŋga iŋ gēj atu andô, ma hōc gēlēc ŋamalac si gauc me yom tu awhê sa-ŋga. ⁹Ma ndoc meŋ kēpiŋ bu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ ti mac nem akēj whiŋ ŋahu.

Propet sēhoc Anötö ndê lēj nem yac si-ŋga asē

¹⁰⁻¹¹Lau propet sēhoc yom asē muŋ su, pi mwasinj naŋ mac atap sa su. Kilisi ndê ŋjalau mbo ŋac si ŋalōm, ma kēgilí ŋac bu sēhoc yom asē pi Anötö ndê lēj nem lau si-ŋga. ŋjalau dau hoc asē tēj ŋac gwanaŋ su, bu Anötö ndê Mesaya oc hōc ŋandê, ma tiŋambu tap ŋawasi atu sa. Magoc ŋac sēŋyalê tēm ti ndoc ma ŋalēŋ su dom, ma tu dinan-ŋga dec sēkōm ŋaŋga bu sēkip ŋahu sa. ¹²ŋjalau tōc asē tēj lau propet bu yom naŋ sēhoc asē, naŋ tu ŋac dau-ŋga dom, magoc sēhoc asē gwanaŋ tu sēnem mac sa-ŋga. Ma lau naŋ sēhoc ŋawaē ŋayham asē tēj mac, naŋ sēwhê yom dau sa ŋa ŋjalau Dabuŋ naŋ Anötö kēj sip akēj undambê meŋ, naŋ ndê ŋaclai. Gēj hoj naŋ propet sēhoc asē, naŋ Anötö ndê aŋela bocdinaŋ tac whiŋ ndu andô bu sēŋyalê ma sēlic ŋandô.

Dasa lēj dabuŋ dandic ŋawaē

¹³Tu dinan-ŋga dec akōc gauc ŋapep pi lēj bocke iŋ lēj solop tu asa-ŋga, ma ambo ti nem gauc ŋawa. Akēj batam ŋapaŋ ti tamkwê mwasinj atu naŋ mac oc atap sa tēj bēc naŋ Yisu oc hoc dau asē. ¹⁴Mac ati Anötö ndê balēkoc solop, dec daŋjam wambu iŋ ŋapep, ma ahu mētē sac hoj naŋ mac akōm tēj ndoc mac am gauc Anötö, naŋ siŋ. ¹⁵Anötö naŋ kēgalêm mac sa ati iŋ ndê, naŋ iŋ dabuŋ andô. Tu dinan-ŋga dec ayob daōm nem lēj hoj bu akōm mētē dabuŋ ej, atōm iŋ dau. ¹⁶Bu sēto Anötö ndê yom yēc bocdec bu:

Aö Anötö dabuŋ, bocdinaŋ asa nem lēŋ dabuŋ eŋ. [Lev 11:44-45]

¹⁷Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc iŋ sa ɻaŋep. ɻahu bu Anötö, naŋ mac ata bu Damaŋ, naŋ oc toc ɻamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, têŋ ndoc iŋ êŋsahê lau hoŋ pi ɻac si lêŋ. Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ ɻa dôhôŋ tigeŋ. ¹⁸Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, tu lêŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami sic dulu têŋ mac. Magoc Anötö gêmlhi ti kêgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga dinaŋ. Iŋ gêmlhi mac su, ɻa gêŋ naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec gitôm gol me silba, naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu ¹⁹iŋ gêmlhi mac su ɻa Kilisi ndê dac, naŋ hôc gêlêc gêŋ ɻaoли atu-tu nom-ŋga hoŋ su. Kilisi kêŋ dau ti da gitôm domba ɻawasi ɻayham naŋ ɻasac mbasi. ²⁰Anötö kêyalıŋ iŋ sa têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, ma tōc iŋ asê tiawê têŋ têm ɻambu-ŋga dindec, tu mac-ŋga. ²¹Ma tu gêŋ naŋ Kilisi dau kôm tu mac-ŋga, dec mac akêŋ whiŋ Anötö, naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ ɻawasi atu têŋ iŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti mac nem akêŋ whiŋ ɻahu, ma mac akêŋ batam bu atap mwasiŋ atu naŋ iŋ gic bata têŋ mac, naŋ sa.

²²Mac asôc yom ɻandô ɻapu su, dec ahu lêŋ ti mêtê ɻadômbwi hoŋ siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ɻandô atac whiŋ asidôwai-ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aö wateŋ mac bu akêŋ nem ɻalôm sambuc bu akôm mêtê dau ɻandô sa-ŋga. ²³Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ɻahu sip gêŋ nom-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc ɻahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêŋ tali, ma oc yêc ɻapaŋ eŋ. ²⁴Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

ɻamalac nom-ŋga hoŋ sétôm kwaŋ, ma ɻac si waê gitôm ɻaola ôm-ŋga.

Kwaŋ yêc ɻasawa apê ma tibasô, ma ɻaola bocdinaŋ kêsôlô.

²⁵Magoc Pômdau ndê yom yêc ɻapaŋ. [Ais 40:6-8]

Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ɻawaâ ɻayham naŋ sêhoc asê têŋ mac su.

2 ¹Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ɻayham magoc dakôm ɻandô sa dom-ŋga, mêtê lêmur-ŋga ti lêŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ. ²Akôm ɻaŋga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ɻalôm e tidôŋ, ɻalêŋ tigeŋ tôm balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêŋ whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac ɻaŋga e atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ɻa-ɻandô sa. ³Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su bu iŋ ndê mwasiŋ iŋ ɻayham, bocdinaŋ dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ɻamata-ŋga andu-ŋga

⁴Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyalin sa ti hoc ɻamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ɻahô-ŋga. ɻamalac sêtec iŋ, magoc Anötö

dau kêyalij iŋ sa, ma gêlic iŋ ɻayham kêlêc. ⁵Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti ɻalau Dabuŋ ndê andu. Ma iŋ kêyalij mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gweleŋ ɻandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic ɻayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga.

⁶Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aö dauŋ kayaliŋ sa ma galic ɻayham kêlêc bu ti hoc ɻamata-ŋga andu-ŋga.
Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. [Ais 28:16]

⁷Mac akêŋ whiŋ dec alic hoc dau ɻayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ɻamata-ŋga yêc andu dau. [BW 118:22]

⁸Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Iŋ hoc naŋ lau daësam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. [Ais 8:14-15]

Iŋac sêpeŋ, ɻahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwananŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

⁹Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ɻasec siŋ ma ambo iŋ ndê ɻawê atu ɻalôm, naŋ kêyalij mac sa muŋ su ati iŋ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akiŋ ɻac si Kiŋ. Iŋ kôc mac sa ati iŋ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm tu mac-ŋga. ¹⁰Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.^a

¹¹Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindeč ti mac nem malam ɻandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ɻalôm akwa-ŋga ɻandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaj gitôm ɻacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ɻapanj, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. ¹²Mboe lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêngôliŋ yom pi mac, ma sêšôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ɻac ma ayob bu akôm mêtê ɻayham ej, dec ɻac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ ɻayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênen dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ɻac si Pômdau, ma sêmpinj iŋ têŋ ndoc iŋ mbu têŋ yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ɻadaui ɻapu

¹³Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ ɻapu. Asa naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc iŋ ɻapu. ¹⁴Ma lau naŋ kiŋ

^a 2:10 Pita kôc gauc pi yom naŋ prophet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu ‘Aneŋ lau dom’ (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu ‘Lau naŋ aö atac whiŋ ɻac dom’ (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaj sêti dôhôŋ lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ɻac bu ‘Aneŋ lau’ (Hos 2:1, 23b) ma ‘Lau atac whiŋ-ŋga’ (Hos 2:1, 23a).

dau kēkiŋ bu sēnem gōliŋ gameŋ ḥatō, naŋ asōc ḥac ḥapu bocdinaj. Iŋ kēkiŋ ḥac bu sēkēŋ ḥagēyō tēŋ lau naŋ sēkōm sac, ma bu sētoc lau naŋ sēkōm ḥayham, naŋ sa. ¹⁵Bu Anötō tac whiŋ bu mac akōm mētē ḥayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sēŋyalē iŋ ti ndē yom dom, naŋ sēŋgapic whasun ahuc, ma tōm dom bu sēŋgōliŋ yom pi mac. ¹⁶Ambo atōm lau akiŋ ḥambwa dom, magoc ambo atōm lau naŋ sēti ḥadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kēŋ ḥasawa tēŋ mac bu asa lēŋ sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötō dau ndē lau akiŋ, dec asa nem lēŋ aŋkuc iŋ ndē atac whiŋ. ¹⁷Atoc lau hoŋ sa ḥapep, ambo ti atac whiŋ asidōwai sēkēŋ whiŋ-ŋga hoŋ, atōc Anötō ti asōc iŋ ḥapu ḥapep, ma atoc nem kiŋ nom-ŋga sa.

¹⁸Mac lau naŋ am akiŋ ḥadaui, asōc ḥac ḥapu ma atoc ḥac sa ḥapep. Akōm ḥalēŋ tigeŋ tēŋ ḥadaui ḥayham naŋ sēyob mac ḥapep, ma tēŋ ḥadaui sac naŋ si ḥalōm apē, naŋ bocdinaj. ¹⁹⁻²⁰Mac bu akōm sac dom, magoc sēkēŋ ḥandē tēŋ mac tu aŋyalē Anötō ma aŋkuc iŋ-ŋga, dec ahōc gēŋ dau, ma gauc nem bu Anötō gitōm bu ēmwasiŋ mac ô ḥandē dinaj. Magoc mac bu akōm sac ma sēndic mac, naŋ tamkwē mwasiŋ daŋ ô ḥandē dau dom, bu iŋ lēŋ solop bu sēmatōc mac.

Taŋkuc Kilisi ndē dōhōŋ hōc ḥandē-ŋga

²¹Bu lau naŋ Anötō kēgalēm ḥac sa, naŋ sic waē bu sēhōc ḥawapac kaiŋ dinaj. ḥahu bu Kilisi hōc ḥandē tu mac-ŋga bocdinaj, dec tōc dōhōŋ tēŋ mac bu aŋkuc-ŋga. ²²Tōm yom naŋ sēto yēc naŋ sōm bocdec bu:

Iŋ kōm sac daŋ dom, ma sōm yom sac daŋ sa whasun dom. [Ais 53:9]

²³Tēŋ ndoc lau sēsōm yom sac-sac pi iŋ ti sēpu iŋ, naŋ iŋ sōm yom sac daŋ ô dom. Ma tēŋ ndoc sēkēŋ iŋ hōc ḥandē, naŋ gic ndoc ḥac bu kēŋ ḥagēyō-ŋga dom. Mba. Iŋ kēŋ dau sambuc sip Anötō amba, naŋ oc ēmatōc gēŋ hoŋ ḥalēŋ gitēŋ. ²⁴Iŋ hōc yac neŋ sac ḥagēyō pi dau ḥamlic, tēŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Iŋ kōm bocdinaj tu bu yac dahu mētē sac siŋ gitōm lau batē sēhu gēŋ nom-ŋga siŋ, ma dambo taŋli ti dasa lēŋ gitēŋ eŋ. Mētē sac iŋ gitōm gēmbac atu naŋ kōm yac hoŋ, magoc ḥandē atu naŋ Yisu hōc, naŋ kōm yac ḥayham sa tiyham. ²⁵Bu muŋ-ŋga mac akōm mētē sac tidaū-tidaū tōm domba naŋ si ḥadau mbasi, ma sēmbo babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atēŋ ḥagac ḥayham yob domba-ŋga, naŋ yob mac nem gatōm ḥapep eŋ.

Lauwhē ma lauŋgac si lēŋ ḥayham

3 ¹Aö bu wanem la mac lauwhē whiŋ bocdec bu, asōc nem akweŋi ḥapu ḥapep. Ma ḥalēŋ dinaj mac naŋ nem akweŋi sēkēŋ whiŋ yom ḥandō dom, naŋ mboe mac nem lēŋ ḥayham oc nditōm bu nem ḥac kwi ma sēkēŋ whiŋ. ḥac oc sēnem dau kwi ḥahu sip yom daēsam naŋ mac bu

asôm tu bu anem ɣac kwi-ŋga dom. ²Mba. Sêkac dau kwi ɣahu sip ɣac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ɣandô, ma asa nem lêŋ ɣawasi eŋ.

³Mac lauwöhê aŋgô. Akôc gauc ɣapep pi gêŋ awê-ŋga tôm anem bocbiŋ kêclauŋ, me gôlônŋ ɣamlic-ŋga ti ɣakwê ɣaolî atu-tu. Bu gêŋ dinaj ɣadaŋ oc kôm mac ati lauwöhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga dom, ma bocdinaŋ gauc nem êŋlêc dom. ⁴Gêŋ naŋ kôm mac ati lauwöhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ lêŋ ɣayham ti lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau yêc nem ɣalôm. Mêtê kaiŋ dinaj Anötö tac whiŋ hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga. ⁵Bu lauwöhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ dinaj. ɣac sêšôc si ɣagaci ɣapu, dec sêti lauwöhê ti aŋgô. ⁶Gauc nem Sara, naŋ sôc iŋ nakweŋ Abraham ɣapu ma sam iŋ bu ndê ɣadau. Ma mac bu akôm mêtê ɣayham eŋ, ma atoc daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, naŋ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷Ma aö bu wanem la mac lau-ŋgac whiŋ bocdec bu. Mac aŋyalê su bu mac nem lauwöhê si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinaŋ ayob bu asa lêŋ ti gauc tu ambo awhiŋ ɣac-ŋga, ma bu atoc ɣac sa ɣapep. Ma gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anötö ndê mwasiŋ andöc tamli-ŋga sa awhiŋ daôm. Mac lauŋgac aŋkuc lêŋ dinaj, dec gêŋ daŋ oc lhac mbec naŋ ateŋ têŋ Anötö, naŋ ahuc dom.

Lêŋ ɣayham bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc

⁸Aö bu wasôm yom ɣatô tiyham naŋ gic waê mac hoŋ. Ambo awhiŋ daôm ti ɣalôm tigeŋ. Tamwalô nem asidôwai naŋ sêhôc ɣawapac, ma anem ɣac sa bu atoc nem atac whiŋ ɣac-ŋga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-ŋga hoŋ siŋ. ⁹Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têŋ mac, naŋ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ɣayham ma anem mbec lau dau. ɣahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap iŋ dau ndê mbec ɣamwasîŋ sa. ¹⁰Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec:

Asa naŋ tac whiŋ bu mbo ɣayham tôm iŋ ndê têm mbo tali-ŋga, naŋ yob whasauŋ têŋ yom sac-sac ma yom tasaŋ hoŋ. ¹¹Inj puc dômbwê mêtê sac hoŋ ma kôm mêtê ɣayham eŋ, ma êŋsahê ɣanŋa bu sa ndê lêŋ hoŋ malô eŋ.

¹²ɣahu bu Pômdau tatiŋ lau gitêŋ ma kêŋ daŋga ɣac si mbec. Magoc iŋ atac tec ma aŋgô yaê lau sêkôm sac-ŋga. *[BW 34:12-16]*

Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ oc sêtap kisa sa

¹³Mac bu akêŋ nem ɣalôm sambuc tu akôm mêtê ɣayham-ŋga, dec asa oc kêŋ sac mac? ¹⁴Magoc mac bu ahôc ɣawapac ma atap kisa sa tu asa lêŋ gitêŋ-ŋga, naŋ atoc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ sa su. ¹⁵Apo Kilisi sa ti Pômdau ndöc nem ɣalôm. Akôc gauc ɣapaŋ pi Anötö ndê mwasiŋ ɣayham naŋ mac tamkwê ambo, dec têm bocke lau bu sêndac mac pi gêŋ dau, naŋ mac atôm bu awhê gêŋ

dau ɳahu sa tēŋ ɳac. ¹⁶ Magoc akōm gēŋ dau ti asap lēŋ malō dōŋ, ma atoc lau hoŋ sa. Ayob daôm bu asa nem lēŋ hoŋ ɳapep eŋ, dec oc tōm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau naŋ sépu lēŋ ɳayham naŋ mac asa tu akēŋ whiŋ Kilisi-ŋga, naŋ oc maya dau tu ɳac si yom-ŋga. ¹⁷ Anötö bu kēŋ ɳasawa tēŋ lau bu sêkēŋ ɳawapac tēŋ mac tu akōm mêtê ɳayham-ŋga, naŋ ɳayham, hōc gêlēc sêkēŋ ɳawapac tēŋ mac tu akōm mêtê sac-ŋga.

Kilisi ndê mbac ndu ɳa-ɳandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigeŋ tu lau hoŋ si sac-ŋga. Kilisi iŋ ɳgac gitēŋ, tigeŋ iŋ hōc ɳawapac dau ô yac lau dakōm sac-ŋga, bu êmasaŋ lēŋ datigasuc Anötö-ŋga. Iŋ mbac ndu gitōm ɳamalac ti ɳamlic nom-ŋga, magoc Anötö uŋ iŋ sa ti ɳalau. ¹⁹ Ma ti ɳalau dec iŋ gi hoc ndê tisa ɳawaâ asê, tēŋ ɳalau naŋ sêndöc gapocwalô. ²⁰ ɳalau dinaj,^b ɳac dangapêc tēŋ Anötö tēŋ Noa ndê têm. Têŋ têm dinaj Anötö kôc ndê ɳalōm dōŋ, ma hôŋ Noa bu ndic dabiq waŋ atu naŋ iŋ sô. Ma waŋ dau gêm lau 8 solop si tēŋ ndoc bu suŋ atu. ²¹ Bu dau tōm d ôhōŋ tu busangu naŋ gêm mac lau têm kwahic dec-ŋga si. Busangu dau gêm mac sa bu kêgwasiŋ ɳadômbwi ɳamlic-ŋga su ɳambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu iŋ piŋ mac dōŋ am damiq Yisu Kilisi tu iŋ ndê tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma tōc asê bu mac amatiŋ pwac awhiŋ Anötö bu asa nem lēŋ ɳawasi eŋ ambo iŋ anjô-ŋga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndoc Anötö ndê andô-ŋga, ma aŋela ma gôliŋ ti ɳaclai hoŋ sêsôc iŋ ɳapu.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

4 ¹ Kilisi hōc ɳandê ma mbac ndu tōm ɳamalac, ma boc-dinaŋ dec akôc gauc pi iŋ ndê lêŋ dinaj, ma amasaŋ daôm bu aŋkuc iŋ. Bu asa naŋ tōc dau dom bu hōc ɳandê tu Kilisi-ŋga, naŋ tōc asê bu iŋ tec lêŋ mêtê sac-ŋga. ² Ma boc-dinaŋ mêtê sac ɳalōm ɳagalac-ŋga oc tōm dom bu nem gôliŋ iŋ tiyham, ma iŋ oc sa ndê lêŋ hoŋ tōm Anötö ndê atac whiŋ, e iŋ ndê têm mbo tali-ŋga pacndê. ³ Bu têm baliq hic su mac akōm mêtê sac tidaud-tidaud, tōm lau naŋ sem gauc Anötö, naŋ sêkôm. Lau kaiŋ dinaj sêŋgamiŋ dau tēŋ mêtê sac daŋ dom. Sêkôm mêtê ɳalōm ɳagalac-ŋga ti mockaiŋ-ŋga maya pac, seŋ asam ti sêñôm gêŋ êŋiŋ ɳac-ŋga ɳapanj, ma sêkôm mêtê sac tu sêñem akiŋ gwam-ŋga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêŋ whiŋ-ŋga ahu ɳac si mêtê wachuc ti lêŋ sêkôm mêtê sac

^b 3:19-20 Yom dau ɳahu yêc awê dom. Lau ɳatô gauc gêm bu ɳalau dinaj, ɳac aŋela sac naŋ daŋgapêc tēŋ Anötö tēŋ Noa ndê têm, dec iŋ kēŋ ɳac sêndöc gapocwalô ɳapanj (alic Gen 6:1-3 ma 2 Pit 2:4). Ma lau ɳatô gauc gêm bu ɳac lau nom-ŋga naŋ dangapêc tēŋ Anötö tēŋ Noa ndê têm, naŋ si ɳalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê tēŋ ɳalau dinaj, naŋ bu tōc asê tēŋ ɳac bu iŋ ku ɳac ti iŋ ndê ɳacyo hoŋ dulu, tēŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

bambaliŋ-ŋga siŋ su, dec ḥac gauc gêm yom daêsam ma sêmbaliŋ yom ḥamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-ŋga. ⁵ Magoc Anötö oc êŋsu lau dau pi ḥac si mêtê têŋ iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. Iŋ kemasaj dau su bu êŋsahê lau naŋ sêmbô tali ti ḥac naŋ sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinaŋ-ŋga dec sêhoc ḥawaê ḥayham asê têŋ lau. Ma lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ si sêmbac ndu kêkuc lêŋ matôc-ŋga naŋ lau nom-ŋga hoŋ sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga. Magoc tu ḥac sêŋgô ḥawaê ḥayham su-ŋga, dec ḥac si gatu gitôm bu oc mbo tali whiŋ Anötö.

⁷Têm meŋ kêpiŋ su bu gêŋ kwahic dec-ŋga hoŋ oc niŋga. Bocdinaŋ atimêtê daôm ḥapep ma ambo ti gauc ḥawa tu ateŋ mbec-ŋga. ⁸ Asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ hôc gêlêc mêtê ḥayham hoŋ su. Bu asa naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga gêm iŋ ahuc, naŋ tôm bu suc sac bocke naŋ iŋ ndê asidôwai sêkôm têŋ iŋ ḥapan, naŋ kwi. ⁹Akôc lau sa ti andic ya ḥac, ma akôm ti atac ḥayham eŋ. ¹⁰Anötö gic sam iŋ ndê mwasiŋ têŋ mac hoŋ bu akôm gweleŋ tidau-tidau. Akôc mwasiŋ dau sa ḥambwa dom, magoc mac tigeŋ-tigeŋ anem akiŋ nem asidôwai ḥapep tôm mwasiŋ dau puc mac dôŋ. ¹¹ Am asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê-ŋga sa, naŋ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsuŋ. Am asa naŋ bu nem akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem akiŋ tôm licwalô naŋ Anötö kêŋ têŋ am. Ma tu sakiŋ tidau-tidau naŋ mac hoŋ akôm-ŋga, naŋ dec lau oc sêmpîŋ Anötö tu Yisu Kilisi-ŋga. Datoc iŋ sa tu iŋ ndê ḥawasi ti ḥaclai-ŋga tôm têŋ hoŋ ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

¹²O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Asö tu ḥawapac ti kisa naŋ kwahic dec mac ahôc, naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ wakuc naŋ am gauc ḥahu, naŋ dom. ¹³ Magoc atac ḥayham bu mac awêkaiŋ Kilisi ndê lêŋ hôc ḥandê-ŋga. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, ma lau hoŋ sêlic iŋ ndê ḥawasi atu, naŋ mac oc atac ḥayham atu bocdinaŋ. ¹⁴Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ḥaê-ŋga, naŋ gauc nem mwasiŋ atu naŋ mac atap sa su, bu Anötö ndê ḥalau ti ḥawasi atu mbo whiŋ mac.

¹⁵Aö gasôm yom dec hêganôŋ ḥandê ti ḥagêyô naŋ lau sêhôc tu sic yomsu nom-ŋga popoc-ŋga dom. Mba. Bu mêtê dandic ḥamalac ndu-ŋga, danem kaŋ gêŋ-ŋga ma tangalôm lau daŋ si yom-ŋga, naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahôc ḥandê tu aŋkuc Kilisi-ŋga, naŋ mayam daôm dom, magoc ampiŋ Anötö bu iŋ hê Kilisi ndê ḥaê pi mac. ¹⁷Bu ḥawapac bocke naŋ tap yac sa têŋ têm kwahic-ŋga, naŋ meŋ bu êŋsahê Anötö ndê lau yac muŋ. Bocdinaŋ oc ḥalêŋ mba bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö ndê ḥawaê ḥayham dom, naŋ sêŋlêc saê ti ḥawapac têŋ têm ḥambu-ŋga. ¹⁸Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu:

Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ḥac si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc ḥawapac dom. Bocdinaŋ lau naŋ daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkôm sac ḥapan, naŋ oc sêlhö su dom andô.

[Prov 11:31]

¹⁹Bocdinaj Anötö bu kēn ḥasawa tēn lau bu sēkēn ḥawapac tēn mac lau naŋ ati iŋ ndē, naŋ gauc nem yom daēsam e ahu mētē ḥayham siŋ dom. Magoc akēn daōm sambuc asōc iŋ amba ḥapu, bu iŋ kēmasaŋ mac ti gēn hoŋ, ma oc hu mac siŋ dom.

Pita gēm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

5 ¹Kwahic dec aō bu wanem la lau bata naŋ sēyob mac. Aō dauŋ ḥgac bata daŋ, ma aō dauŋ galic Kilisi hōc ḥandē ma mbac ndu. Ma aō oc wawēkaiŋ iŋ ndē ḥawasi naŋ oc meŋ sa tiawē tēn bēc iŋ mbu meŋ-ŋga. ²Mac lau bata, ayob Anötö ndē domba naŋ sēmbo mac nem gōliŋ ḥapu, naŋ ḥapep. Akōm tu lau sēŋyalin mac sa ti sēkac mac-ŋga dom, me tu akōc ḥaoli-ŋga dom, magoc ayob ḥac ti atac ḥayham ma ti nem ḥalōm sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga. ³Ma atōc dōhōŋ ḥayham tēn Anötö ndē domba naŋ sēmbo mac ḥapu. Mac ḥadau ḥac, magoc atoc daōm sa me akōm gēŋ ti ḥaŋga tēn ḥac dom. ⁴Ma tēn ndoc Yisu, naŋ ti lau sēyob domba-ŋga hoŋ si ḥgac atu, naŋ mbu meŋ, naŋ iŋ oc kōc mac sa ma kēŋ ḥaoli ḥayham ti ḥawasi atu tēn mac, naŋ oc ninja dom.

⁵Mac lau wakuc, daŋam wambu ti asōc nem lau bata ḥapu. Ma mac lau hoŋ akōc gauc daēsam pi daōm me apo daōm sa hōc gēlēc nem asidōwai dom, magoc ambo ti aŋgwiniŋ daōm. Bu Anötö ndē yom daŋ, sēto yēc bocdec bu:

Anötö kēgwiniŋ lau naŋ sētoc dau sa, magoc kēmwasiŋ lau naŋ sēŋgwiniŋ dau. [Prov 3:34]

⁶Tu dinaj-ŋga dec ambo Anötö ndē ḥaclai ḥapu ma aŋgwiniŋ daōm, ma bocdinaj tēn ndoc naŋ iŋ gēlic ḥayham, dec iŋ oc po nem waēm sa. ⁷Gēŋ bocke naŋ kēn wapac mac, naŋ akēŋ sip Anötö amba, ḥahu bu iŋ gauc gēm mac ḥapaŋ, ma tac whiŋ bu nem mac sa.

⁸Atimētē daōm ḥapep ma anem ali, bu mac nem ḥacyo Sadaŋ kēsalē ḥasawa tu bu ēntōm mac-ŋga ḥapaŋ. Iŋ gitōm layon naŋ taŋ atu ma kēsēlēŋ kēghi ḥapaŋ ma kēsalē gēŋ tu neŋ-ŋga. ⁹Alhac ḥaŋga ma asap nem akēŋ whiŋ dōŋ bu akēŋ ḥasawa daŋ tēn Sadaŋ dom, ma amasuc iŋ su. Ma gauc nem bu mac nem asidōwai sēkēŋ whiŋ-ŋga naŋ sēmbo nom ḥagameŋ hoŋ, naŋ sēŋsahē ḥawapac kaiŋ tigeŋ tōm mac.

¹⁰Anötö iŋ mwasiŋ hoŋ ḥadau naŋ kēgalēm mac sa bu piŋ mac dōŋ anem damiŋ Kilisi, ma awēkaiŋ iŋ ndē ḥawasi naŋ oc ninja dom. ḥasawa sauŋ iŋ oc ēŋgaho mac su yēc ḥawapac naŋ kwahic dec mac ahōc, ma iŋ oc ndic seŋen mac ma puc mac dōŋ ḥa iŋ ndē ḥaclai, bu alhac ḥaŋga. ¹¹Iŋ ndē ḥaclai atu oc yēc ḥapaŋ. Yomandō.

Pita gic bata ndē yom

¹²Sailas naŋ galic gitōm aneŋ asidōwa ḥandō tu puc aō dōŋ-ŋga, naŋ gēm aō sa dec alu ato bapia apē dindec tēn mac. Bapia dau bu puc yom pi

Anötö ndê mwasiŋ dôŋ bu gêŋ ŋandô, ma êŋgilí mac bu tamkwê mwasiŋ dau ŋaparŋ.

¹³Lau sêkêŋ whinŋ-ŋga naŋ sêndöc malac Babilon,^c naŋ Anötö kêgalêm sa sêti iŋ ndê lau sêwhiŋ mac, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ mac. Ma Mak, naŋ galic gitôm aneŋ balê, naŋ bocdinaj. ¹⁴Akam daôm arjkuc lau sêkêŋ whinŋ-ŋga si lêŋ. Yom malô têŋ mac hoŋ naŋ akêŋ whij Kilisi.

---

^c 5:13 Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daësam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ malac Rom.